

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto V. - Štev. 41

Gorica - 8. oktobra 1953 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Slovenska krščanska demokracija na Goriškem pod fašizmom in nemškim okupatorjem

Po odpravi demokratične svobode in po ukinitvi političnih strank v Italiji kmalu po nastopu fašizma je tudi slovenska katoliška demokracija morala v katakombe kakor vse ostale italijanske stranke. Šla je v katakombe, ali ni prenehala obstajati. SLS je na Primorskem še naprej živela in podtalno delovala vse do druge svetovne vojne in med njo. Politično vodstvo SLS sicer ni moglo več javno nastopati v obrambo pravic Slovencev pod Italijo, saj bi to pomenilo veleizdajo in dolgoletno ječo, če ne smrt. Zato pa je skrivaj vse storilo, kar se je storiti dalo, da bi se ohranilo narodno življenje. V mejah možnosti je podpiralo slovenske dijakke, skrbelo za razne internance in obsojence, v najtežjih primerih preganjanja Slovencev je posredovalo v Rimu, v Vatikanu, na raznih konzulatih. Skušalo je tudi zunanjo javnost informirati o stanju slovenske manjšine v Italiji. Bilo je veliko podrobnega dela, ki je ostalo skrito večini naroda zato, ker je bilo tedaj nevarno ukvarjati se s takimi stvarmi in pa zato, ker o tem do sedaj še nihče ni pisal. Pokojni dr. Janko Kralj in pa Polde Kemperle bi vedela o tem marsikaj povedati, saj je bil ravno dr. J. Kralj ona oseba, ki je po odhodu dr. Bešednjaka v inozemstvo zavzela v katoliškem slovenskem taboru na Primorskem najbolj vidno in vodilno mesto. Če bodo še žive osebe hotele kdaj o tem kaj napisati, se bo izpričalo, da politično vodstvo slovenske katoliške stranke ni zapustilo svojega ljudstva, tudi v onih hudih časih fašizma ne, ko so se komunisti poskrili po luknjah ali pa si nadedli Mussolinijev fez. Slovenski duhovniki in pa nekateri katoliški politiki so bili skoro edini, ki so ona leta od 1928 do 1940 ostali na terenu in delali ter se žrtvovali za narod. Bile so častne izjeme tudi v drugih taborih, a so ostale le izjeme. Zlasti ni bilo ta leta nikjer videti niti slutiti slovenskih komunistov. Ti so med tem rajši pripravljali špansko revo-

lucijo ter se sprehajali na račun Internacionalne po Parizu, Dunaju in Moskvi. Šele leta 1942 so se spomnili na slovenske Primorce, ker so računali, da jim bodo ti v svojem obupu in narodnem idealizmu kaj pripravno orodje za izvedbo njihovih zločinskih namenov. Prišli so kakor tat in zvodnik ter poželi, kar so slovenski duhovniki in slovenski katoliški in tudi drugi narodni zavedni laiki očevali za ceno tolikih svojih žrtev. OF se je kakor parasit zajedla v telo slovenske Primorske in zahtevala od nje strašno žrtev 42 tisoč življenj, ki so izkruvala po veliki večini v sanjah, da se žrtvujejo za svobodo, po kateri so 25 let hrepeneli.

Aleš Bebler se sedaj hvali, kako je, skrit v bunkerju na Vogrskem, pripravljaj ustajo OF na Primorskem, ne pove pa, da je njegovo prvo dejanje bila likvidacija raznih oseb, ki so v desetletju najhujšega fašističnega terorja vztrajale na pozivih in branile narodni obstoj Slovencev na Primorskem, dočim je on sam požgal in moril v Španiji (Ivo Bric, prof. Šinigoj, Davorin Černe i. dr.). Bogomil Vižintin nastopa sedaj na Primorskem kot ljudski poslanec in se hvali s svojimi zaslugami za narod, katere si je pridobil v bunkerju v Renčah. Toda kje je bil onih 15 let, ko so hodili po fašističnih internacijah, konfinih in ječah slovenski duhovniki in mnogi laiki? Komunistov takrat ni bilo na spregled, ker ni bilo uboge raje, da bi jo pošiljali v ogenj, dočim bi oni sami ostajali v bunkerjih. Takrat je moral vsakdo prevzeti odgovornost zase in jo nositi. V sled tega so slovenski komunisti rajši oblekli črno srajco, raja naj si pa pomaga. Tako je bilo ona leta, ko so ostanki slovenske krščanske demokracije in liberalcev opravljali krvavo tlako za narod. Za plačilo so mnogi pozneje dobili strel v tilnik, drugi izgon ali ječo, češ da so narodni izdajalci.

Komunisti so pri nastopu OF leta 1941 proglasili »kulturni molk«. Za-

to so hoteli, naj ta molk držijo tudi primorski Slovenci, ko je septembra 1943 padel fašizem in so čete nemškega Reicha zasedle Primorsko. Nemški okupator je prvič po 20 letih ponudil Slovincem v Gorici možnost, da odpredo zopet slovenske šole, ljudske in srednje. OF je tedaj vrgla v svet geslo: Od okupatorja ne sprejmemo ničesar, tudi šol ne! — Drugače so mislili oni, ki jim je bil pri srcu blagor naroda in ne samo korist partije. Od okupatorja so sprejeli ponudbo in odprli slovenske šole v Gorici in še ponekod po deželi. To so storili na svojo odgovornost oni nekomunistični politiki, ki so ostali ves čas zvesti narodu.

Ko so leta 1945 prišli na Primorsko organizirani, so slovensko šolstvo zavezirali na osnovah, ki so bile že postavljene. Če bi teh osnov ne bilo, bi pod zavezniki dobili slovensko šolstvo takšno, kakor smo ga imeli? Prav gotovo ne. — Zato smemo s ponosom reči, da je slov. kršč. demokracija izpolnila svojo narodno dolžnost tudi pod fašizmom in pod nemškim okupatorjem, čeprav sedanjim mogotcem v domovini tako njeno delo ni bilo pogodu.

(Se nadaljuje)

Spomenica goriških Slovencev Varnostnemu svetu

Dne 14. septembra t. l. so izvoljeni predstavniki goriških Slovencev poslali Organizaciji združenih narodov v Lake Successu posebno spomenico, ki obravnava dejanski položaj slovenske narodne manjšine v Italiji, s posebnim ozirom na stanje v goriški pokrajini.

Spomenico sta podpisala oba slovenska svetovalec v goriškem pokrajinskem svetu, dalje župani slovenskih občin Sovodnje, Števerjan in Doberdob, ter občinski odborniki.

Toda zlomiti Cerkev na Poljskem ne bo lahko. 95% ljudi na Poljskem je zvestih katoličanov.

Pri telovski procesiji dne 4. junija je izjavil kardinal Štefan Višinski v pridigi, ki jo je imel v nabito polni varšavski katedrali: »Poljski katoličani morajo biti pripravljani tudi na mučeništvo, če bo potrebno. Vzdržati morajo državni pritisk tudi za ceno krvi.«

Devetega junija je spet pridigal v polni katedrali. V pridigi je med drugim dejal, da je položaj Cerkve v tako imenovanih »naprednih državah« hujši, kakor pa je bil v »temnih dobah«. »Nikak razvoj ni bil dosežen, če škofom ni dovoljeno obiskovati kristjane v ječah in bolnišnicah, ali če pretepajo in mučijo ljudi v zaporih,« je rekel.

Zaradi njegovega odločnega zagovarjanja človeških in božjih pravic je zadela tudi njega usoda nešteti katoliških škofov, duhovnikov in laikov. Odstranili so ga od njegove službe ter ga zaprli v samostan. Tam, mislijo, ne bo mogel več pridigati ter očitati komunističnim nasilnikom njihovih krivic. Toda v tem se globoko motijo, kajti glas »zaprtje in molčec« Cerkve prodira skozi še tako debele stene ječ ter še bolj prepričljivo oznanja zločine in krivice nečloveškega in brezbožnega komunizma.

Tito priznal zgrešenost svoje gospodarske politike

Ob priliki 10-letnice ustanovitve vojvodinskih brigad je imel maršal Tito v Rumi govor, v katerem je obravnaval v prvi vrsti jugoslovansko kmetijsko vprašanje. V tem govoru je priznal zgrešenost dosedanje kmetijske politike in popoln polom kolektivnih kmetijskih zadrug.

O kmetijskem vprašanju je rekel Tito, da so ga že v začetku precej zapostavili, ker so hoteli ustvariti najprej temelje za industrijo, ki je bila v vojni popolnoma uničena ali odpeljana od okupatorja in domačih izdajalcev. Ta trditev ne drži preveč, kajti znano je, da so bili ravno Titovi partizani tisti, ki so brezmiselno rušili ne samo industrijske in prometne objekte, ampak tudi nedolžne kulturne ustanove kot n. pr. šole, cerkve, prosvetne in zadrugne domove.

O Rusih, pravi Tito, da jim ti kljub prijateljstvu niso hoteli pomagati ter jim dati stroje, ki so bili potrebni. In isto je bilo z zahodom, »ker smo se naslanjali samo na eno stran, ker smo verjeli Rusom in nobenemu drugemu.« Ker ni bilo od nikoder pomoči, pravi Tito, smo se morali naslanjati na lastne sile. Pri tem je prišlo do nekaterih neprijetnih pojavov. Ni se vedno prav jemalo, pa tudi dajalo ne, kakor je bilo potrebno. Zaradi tega je prišlo čisto do nasprotij. Če bi bilo izobilje, bi teh napak ne bilo.

Nato je govoril Tito o agrarni reformi v Vojvodini. Pri tej reformi so razdelili okoli 1.440.000 ha zemlje, ki so jo zaplenili folksdojčerm in ljudskim sovražnikom. Na to zemljo so naselili koloniste iz Like, Srbije, Hrvaške, Dalmacije in Bosne. Med te ljudi, ki niso imeli ničesar, je bilo razdeljeno okoli 770 tisoč ha, medtem ko so ostalo zemljo oddali državnim posestvom in gozdnim upravam. Pozneje so pridružili k temu še 200.000 ha, ki bo dano v izkoriščevanje brez zemljašem ali bodo ustvarjena gospodarstva za kmete, ki nimajo zemlje.

Tito priznava, da se je ustanavljanje zadrug ponesrečilo. Pokazalo se je, pravi, da smo nekako slabo začeli. Prehitro se je hotelo delati, hotelo se je, da bi naenkrat šlo vse v zadruge. Toda psihologija ljudi, ki se je formirala skozi tisoč let, se ne more spremeniti v enem ali dveh letih. To je nemogoče. Ljudje so živa bitja, oni imajo tradicije, ki izhajajo iz preteklosti. Te zadruge se niso izkazale kot tovarne poljedelskih pridelkov, ampak kot gospodarstva, kjer ljudje niso imeli volje delati in kamor so se zatekli vsi mogoči ljudje. Mi smo, pravi Tito, zelo hitro uvideli, da pridemo po tej poti prav tako daleč kot Rusi 1925. leta, to je, da ne bomo prišli nikamor. In zato smo izdali odredbo, na podlagi katere ima pravico izstopiti iz zadruga vsakdo, ki ne želi biti v njej. Toda to ne pomeni, da mi likvidiramo vse zadruge, ampak jih bomo podpirali tudi vnaprej, če ljudstvo samo na vasi uvidi, da je to boljše. O večjih gospodarstvih (zadrugah) pravi Tito, da se niso posrečila zaradi nerazumevanja ljudi ter zaradi nepravilnega gospodarjenja v zadrugah in še nekaterih drugih vzrokov. Vseh zadrug je bilo kakih 6.000, sedaj jih je ostalo še nekaj nad 2.500, vendar zadrugništvo ni umrlo in ljudje bodo sami na podlagi izkušnje ustanovljali zadruge tam, kjer so za to pogoji.

Maršal Tito je v svojem nadaljnjem govoru poudaril, da tudi zasebnih gospodarstev ne bodo zanemarjali, ampak jih podpirali s krediti in stroji. Pred vojno je bilo v Jugos-

slaviji 2.500 traktorjev, sedaj jih je že 9.500, potrebovali pa bi jih najmanj 45.000. Te stroje bodo zgradili doma, ker nimajo sredstev, da bi jih drugod kupili.

Nato je prešel Tito na pomanjkanje zadnjih let. Povedal je, da narasča prebivalstvo vsako leto za 300.000 oseb, tako da bo imela Jugoslavija v 10 letih 20 milijonov prebivalcev. Priznal je tudi, da je morala Jugoslavija uvoziti zaradi suše in slabe proizvodnje 1.441.000 ton žita in 324.000 koruze. Samo za uvoz kmetijskih pridelkov v zadnjih treh letih je morala dati okoli 350 milijonov dolarjev. Vendar kruha ne bo manjkalo, seveda bo treba še sedaj razmišljati o kmetijstvu ter mu dati prednost v državnem proračunu. Za dvig kmetijstva bi potrebovali, pravi Tito, kakih 640 milijard dinarjev, torej skoraj dve tretjini celotnega letnega narodnega dohodka, kar bi prineslo v desetih letih kakih 50 odstotkov več pridelkov kot sedaj.

Maršal Tito je med drugim opozoril na to, da v nobeni napredni evropski državi ne propade toliko kmetijskih pridelkov, toliko sadja in sočivja, kot v Jugoslaviji. Tega niso krivi samo ljudje, ampak tudi razmere, pomanjkanje komunikacij in malih tovarn, ki bi te pridelke predelovale. Zato naj okrajni voditelji in odbori ne čakajo na zgraditev velikih tovarn s steklenimi dvoranami, ampak naj pričnejo graditi male tovarne za izrabljanje kmetijskih pridelkov.

Slednjic je Tito obljubil, da bodo odpravili davek na kmet. Dohodek ter uvedli davek na katastrski oral ali hektar na podlagi zemljiških razredov. Ta davek bo močna spodbuda za kmete, ker bodo imeli od bolj obdelane zemlje predvsem oni sami dobiček, obenem bo to koristilo tudi skupnosti.

O preganjanjih škofih

Ob koncu govora je Tito zavzel stališče napram raznim fizičnim napadom na razne katoliške škofe. Do teh napadov je prišlo po Titovem mnenju zaradi okorele sovražne politike nekaterih cerkvenih poglavarjev do socialne skupnosti. Tito je te napade obsodil, a istočasno tudi opravičil z besedami: »Ljudje so bili ogorčeni, pa je prišlo do izpactov, kakršni se ne smejo dogajati v socialistični državi... Mi se s takimi postopki ne strinjamo, ker imamo močnejša sredstva: ne poslušajte jih, ne hodite k njim, take je treba ignorirati.«

Tako in podobno je poučil Tito svoje pristaše glede zadržanja napram škofom in duhovnikom, torej čisto nasprotno kot Kristus učil: »Kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje tistega, ki me je poslal.« Toda kakor je moral Tito priznati zgrešenost svoje gospodarske politike, tako bo moral prej ali slej priznati tudi zgrešenost svoje verske politike, rekoč: Slabo smo začeli in prehitro smo hoteli delati. Hoteli smo, da bi se vsi naenkrat oprijeli našega brezverstva. Toda vere teh ljudi, ki se držijo že tisoč let, ni mogoče spremeniti v enem ali dveh letih. To je nemogoče. Ljudje so živa bitja, oni imajo svoje tradicije, ki izhajajo iz preteklosti...

Tisti dan, ko bo Tito ali kateri izmed njegovih naslednikov tako govoril, bo nedvomno najsrečnejši dan za ves jugoslovanski narod.

Versko preganjanje na Poljskem in drugod

»Ali prizna obtoženec svojo krivdo?« je vprašal sodnik v varšavski sodni dvorani.

»Da.« je odgovoril tih glas. »Priznam... in se kesam. Moja krivda je velika.«

To je bil glas Časlava Kačmareka, škofa v Kielcach na Poljskem.

Obsodba se je glasila: 12 let ječe. S tremi drugimi duhovniki in neko redovnico je bil obsojen 22. septembra zaradi »vohunstva in veleizdaje«.

Tako so komunisti zaključili nov režiran proces z namenom, da bi vzeli ugled Cerkvi in njenim voditeljem, piše znani ameriški časnikar Paul Ford v svojem komentarju k obsodbi. Komunistična tehnika v tem primeru je bila ista kakor pri mnogih drugih procesih križem komunističnega sveta. Sestavili so dolg seznam fantastičnih obtožb, navlekli na pamet naučenih prič in končno s telesnim in duševnim mučenjem izsilili iz žrtev lažno priznanje.

Vsa leta, kar je bil škof Kačmarek v ječi, so si ječarji nenehno prizadevali, da bi ga prisilili k priznanju. Končno so z mučenjem zlomili njegovo trdnost in voljo do odpora, kakor že neštetim drugim cerkvenim vodnikom, političnim osebnostim in vojakom Združenih narodov, ki so padli kot ujetniki v roke komunistom na Severni Koreji.

Madžarski kardinal Joseph Mind-

szenty, ki je bil leta 1949 v podobnih okoliščinah prisiljen k priznanju in obsojen na dosmrtno ječo, je dobro vedel, kaj mu pripravljajo komunisti. Nekaj ur pred aretacijo je napisal tele besede: »Udeležen nisem bil pri nikakšni zaroti in zato nimam kaj priznavati. Če pa bi kljub temu brali, da sem priznal, in četudi bi bilo priznanje potrjeno z mojim lastnoročnim podpisom, imejte to samo za človeško slabost. Jaz pa že vnaprej proglašam tako priznanje za nično in neveljavno... Molim za tiste, ki me obtožujejo in ki po besedah našega Gospoda 'ne vedo, kaj delajo'.«

Versko preganjanje spada nedvomno med največje razloge, zakaj toliko ljudi beži iz za železne zavese. Dr. Korovicz Marek, poljski zastopnik pri Združenih narodih, ki je pred nekaj dnevi zaprosil za zavetje v Združenih državah, je izjavil v Washingtonu, da je življenje v njegovi ljubljani domovini pod sovjetsko oblastjo prava mora in da si iščejo ljudje tolažbe v cerkvi.

»Se nikoli v svojem življenju nisem videl, da bi hodilo toliko ljudi v cerkev, kakor zdaj, in sicer od ranega jutra do poznega večera,« je dejal 50-letni diplomat.

Komunisti se zavedajo, da je Cerkev v komunističnih državah osnova odpora in svobode in zato so odločeni, da jo zlomijo.

Dvajseta nedelja po binkošnih

Iz svetega evangelija po Janezu
(Jan 4, 46-53)

Tisti čas je bil neki kraljevi uradnik, čigar sin je bil bolan v Kafarnaumu. Ko je ta slišal, da je Jezus došel iz Judeje v Galilejo, je prišel k njemu in ga prosil, naj pride in ozdravi njegovega sina; bil je namreč že na tem, da umrje. Jezus mu je tedaj rekel: »Če ne vidite znamenj in čudežev, ne verujete.« Kraljevi uradnik mu pravi: »Gospod, stopi tja, preden moj otrok umrje!« Jezus mu reče: »Pojdi, tvoj sin živi.« Mož je verjel besedi, ki mu jo je rekel Jezus, in je šel. A že na poti so mu naproti prišli služabniki in sporočili, da njegov sin živi. Povprašal jih je torej po uri, ob kateri mu je odleglo. Rekli so mu: »Včeraj ob sedmih ga je popustila mrzlica.« Oče je tedaj spoznal, da ob tisti uri, ob kateri mu je bil Jezus rekel: »Tvoj sin živi.« In veroval je on in vsa njegova hiša.

*

NAŠA MLADINA JE BOLNA

Ko človek prebira in premišljuje sv. evangelij, vidi, da je med mnogimi lepimi in spodbudnimi stvarmi, ki so tam notri, gotovo ena izmed najlepših Jezusova ljubezen do mladine. Ali se spominjate, koga je imel Jezus najrajši? Otroke! »Pustite male k meni, ker teh je nebesko kraljestvo.« In komu je najrajši dobrote delil? Mladim ljudem. Jezus je napravil veliko čudežev in največ ravno zato, da je pomagal mladim ljudem. Tri mrtve je obudil. Vsi trije so bili mladi: Jajrova hči, sin vdove v Najmu in končno Lazar. Tudi ta je bil mlad. Danes smo tudi slišali, kako je pomagal mlademu sinu kraljevega uradnika. Prav tako je ozdravil mlado hčer kananejske matere.

Jezus je torej imel rad otroke in mladino, zato jim je tudi največ pomagal. S tem je dal zgled tudi nam, da moramo prav tako mi vsi radi imeti otroke in mladino. In kdo bi ne ljubil naših otrok, naših fantov in deklet! Kdo bi ne ljubil posebno naše današnje mladine, ki je toliko trpela. Radi jo moramo imeti in prav zato ji moramo pomagati, ko je tako bolna. Da, predragi, današnja mladina je bolna. Bolha pa predvsem na dveh boleznih:

1. POMANKANJE VERSE KAZAVANOSTI IN IZOBRAZBE. — Vsi vidimo, kako danes vera peša. Brezverstvo je zajelo že široke mase slovenskega ljudstva ne samo v domovini, temveč prav tako in gor-da še bolj pri nas na Tržaškem in Gorškem. Vidimo tudi, kako posebno mladina zapušča svojo vero z neko porazno lakomnostjo. Udajajo se novim idealom, častijo nove malike naravnost s fanatizmom in jih prav nič ne boli, ko zapuščajo vero svojih očetov. Zakaj? Zato, ker je ne poznajo, ker niso poučeni, ker nimajo prave verske zavesti. Človek živi svoje duhovno življenje iz svoje notranjosti, iz tega, kar imenujemo zavest in prepričanje. Tega pa ne moreš kupiti na trgu in ne na nakaznico. To si mora človek sam izgraditi v premišljevanju in opazovanju življenja, v pouku in molitvi. Tega pa naša mladina nima. Njeno versko prepričanje je kakor trhla barka na širokem morju. Če bi ne bilo viharjev, bi srečno prebrodili morje tega življenja in ohranili vero. Toda danes so nastopili silni viharji, silnejši nego kdajkoli prej in zato se zgodi, da marsikateri napravi brodolom. — Toda čigava je krivda? Naše mladine? Ne dolžimo je preveč, saj je krivda tudi na nas odraslih. Nismo ji nudili dovolj prilike, da bi svojo vero globlje spoznala in se v njej utrdila. Zato pa potrudimo se, da damo današnji mladini priliko, da svojo vero spozna ne samo v šoli in v cerkvi, temveč prav tako v dobrih verskih in katoliških organizacijah. Tu se kujejo značaji in gradijo borbeni katoličani.

2. SPLOŠNO POHUJŠANJE. »Gorje svetu zaradi pohujšanja.« V komaj preteklem desetletju je prišlo nad svet strašno gorje druge svetovne vojne predvsem zaradi pohujšanja. Nacizem na Nemškem in drugi sistemi drugod po Evropi so mladino najprej strašno pohujšali in pokvarili. Potem je prišlo gorje, strašna svetovna vojna. Z njo je prišlo novo pohujšanje. Kaj vsega niso videli in doživeli naši fantje na fronti, v kasarni, v taboriščih, v gozdu: nečloveške okrutnosti, satansko sovraštvo, divji pohlep, najbolj bestialno življenje, ki bi si

ga komaj mogli predstavljati. — In kdor ni sam tega pohujšanja videl in doživel, je o njem slišal ali bral.

Toda, ali je danes pohujšanja konec? Vse prej nego to. Vojna je minila, pohujšanje je ostalo. Pohujšuje se danes mladina po ilustriranih časopisih, ki menijo, da je njihov poklic gojiti pornografijo. Pohujšuje se po kinih, kjer se skoro ne kaže drugega kot razvratno življenje pokvarjenih ljudi. Pohujšuje se v javnem življenju, kjer nedostojna moda razgalja žensko, da ji je ubila že sleherni čut sramu. Pohujšuje se ob nepoštenosti v političnem in gospodarskem življenju, kjer vladata le sebičnost in pohlep.

Shod katoliških organizacij v Trstu

Duhovska zveza v Trstu prireja na misijonsko nedeljo šesti letni skupni shod za vse katoliške organizacije na Tržaškem. Namen teh shodov, ki smo jih leta 1948 začeli v Dolini, je večja povezanost med katoliškimi skupinami, ki imajo vse isti cilj: lastno posvečenje in apostolat.

Tudi letos prirejamo tak skupni shod in sicer bo na misijonsko nedeljo 18. oktobra v Trstu. Cerkevni del bomo imeli pri kapucinih na Montuzzi, izven cerkveni del pa bo v Avditoriju kakor lansko leto. Prireditev v dvorani bo obsegala nastop združenih zborov in veliko igro o

Bomo ob takih dejstvih zamerili, če današnji mladini peša vera in gine njeno poštenje?

Nam ne sme biti vseeno, kako je z našo mladino. Mi moramo to našo mladino ljubiti in ji pomagati. Kristus nas tako uči. Pomagati ji moramo, kakor je pomagala kananejska mati svoji hčeri ali kraljevi uradnik svojemu sinu. Najprej moramo in ga prositi: »Glej, moj sin ali hči, moj brat ali sestra je bolna, vero je izgubila, poštenje zapravlja. Reši jo!« Zlasti nam stavi sv. Cerkev eno molitev na razpologo — rožni venec. Molimo ga zvesto, zaupno, stanovito. Ta bo spreobrnil svet. — Poleg molitve še dober zgled. Videti morajo, kaj je živo krščanstvo, na očetu in materi, na sestri in bratu. — Končno še dober nauk. Pouk v verskih resnicah, dobra beseda, dobro čtivo. Nudimo mladini tudi dostojno zabavo v naših organizacijah, da ne bo silila v greh, in upati smemo, da bo ta naša mladina vzljubila svojo vero, se utrdila v poštenem življenju. Potem se nam ni bati bodočnosti. Živel bo naš narod še naprej, ker bo Bog z njim in Marija tudi.

sveti Ceciliji. Igrajo Rojanci. Vstopnice si dobite od te sobote naprej pri svojih gg. duhovnikih.

Duhovska zveza v Trstu vabi Marijine družbe, Apostolstvo molitve, fantovske in deliške katoliške organizacije, naj se shoda polnoštevilno udeležijo. Misijonska nedelja je že sama na sebi taka, da nas nujno kliče na skupno delo za Kristusa. Zato bodi naše mesto tudi na letošnjo misijonsko nedeljo na skupnem shodu katoliških organizacij! Darove v cerkvi in čisti dobiček od velike prireditve bomo poklonili svetim misijonom.

800-letnica smrti sv. Bernarda

Katoliški svet je pretekli mesec proslavljal slovitega cerkvenega učenika in cerkvenega očeta sv. Bernarda, ki je bil vodilni mož 12. stoletja. Angleški zgodovinar Gilson pravi celo, da je 12. stoletje »vek sv. Bernarda in njegovega popotnega sandala«. Slovenski narod ne more in ne sme mimo Bernardovega jubileja, saj je ta mož po svojih redovnih sobratih cistercijanih, ki so na slovenski zemlji imeli štiri velike opatije, posegel tudi v oblikovanje slovenske verske duše. Ni dvoma, da so velike cistercijske opatije, kot Vetrin pri Celovcu, Stična in Kostanjevica na Dolenjskem ter St. Gotard-Monaster pri porabskih Slovencih, bile žarišča za versko-prosvetni ter gospodarski dvig slovenskega srednjeveškega človeka.

Za 800-letnico smrti sv. Bernarda je sv. oče Pij XII. letos na Binkošti izdal pomembno okrožnico »Doctor mellifluus« (Medeni učenik), v kateri poveljuje osebnost in zasluge tega izrednega svetnika. Izšel je iz plemiške rodovine na gradu Fontaine pri Dijonu v Franciji (rojen 1090). Sinu burgundskega plemiča Teclina in Alethe so zaradi izredne darovitosti bila odprta vrata v življenje na stečaj. Mogoče bi postali slovit učenjak, ugleden cerkveni dostojanstvenik ali pa imeniten svetni vitez, pa se je raje odločil za meniško strogo v samostanu Cistercij za službo Kristusu Kralju. Vplivni mladenič je za vstop v samostan pridobil še 30 svojih tovarišev. Cistercij — Cîteaux, ki je prav tedaj začel z reformo meniškega življenja po pravilu sv. Benedikta, je z Bernardom in njegovimi 30 tovariši dobil mlado silo, ki se je z vso vnetostjo vrgla na izvršeno poslanstvo: poglobitev menišva na Zapadu, utrjevanje krščanstva med evropskimi narodi, pospeševanje versko-prosvetnega in gospodarskega izobraževanja. Iz Cistercija so silno naglo rasti samostani na sever in jug, zapad in vzhod. Okrog leta 1132 so Bernardovi »beli menihi« dosegli že slovensko zemljo v Stični na Dolenjskem. Sv. Bernarda pa srečujemo vsepovsod: v Burgundiji se odločno zavzema za samostansko reformo in strogo cerkveno disciplino, po vsej Franciji reformira škofije, odločilno posega v Italijo, Anglijo, Nemčijo. Neustrašen borec je za cerkveno enotnost in za pravega papeža. Za rešitev krščanskih sobratov v Sveti deželi izpod islama je ognjevit govornik. Celotno kraljstvo in cesarji se mehčajo po njegovi besedi, vstopajo na čelo križarjev.

Izredno pomembno je pa tudi njegovo notranje, slovstveno delo. Njegovo bogoslovno znanje in razsojanje je temeljito; kar kipi iz njega duh prve cerkve, izliva se v čudovitem obvladanju sv. pisma. Zgo-

dovinsko, pravno, literarno znanje je izredno obsežno in stvarno. V Bernardu občudujete velikega latinista in stilista srednjega veka. Pesniško nadarjen je v svojem izrazu, udaren govornik v svojih govorih, beseda mu teče, kot bi rožice sadil, kot bi se mu med razlival preko ust (zato medeni učenik — doctor mellifluus). Bernard je bil mož velike kulture. Ta mu je služila le za to, da je proslavljal Boga, Mater božjo, svetnike, da je Cerkev božjo vodil k večji brezmadežnosti, svoje menihe in učence pa k čim višji svetosti.

Poln kreposti in trudov za kraljestvo božje in čast Device Marije je svetniško zaspal v Gospodu 20. avgusta 1153. Ob njegovi smrti je cistercijski red že štel 309 mogočnih opatij. Že leta 1173 je sv. Bernard dosegel čast oltarja. Spričo svojih globokoumnih pridig in spisov je leta 1830 bil slovesno pristen med cerkvene učitelje. Sv. Bernard je tudi cerkveni oče, zadnji v njih vrsti.

Bernardovi sinovi cistercijani, iz katerih sta že do 1342. leta izšla dva papeža, 31 kardinalov, 350 škofov, so nadaljevali z velikim Bernardovim poslanstvom. Po vseh deželah so vtisnili svoj pečat: marijansko miselnost in pobožnost, liturgično vneto za lepo hišo božjih in sv. bogoslužja, ustanavljanje hospicev za popotne in bolne, študijske domove. Pospesjevali so tudi znanost in umetnost. Njih arhivi in knjižnice so hranile in še hranijo veliko prevažnih dokumentov. Cistercijski opat Janez iz Vetrinja nam je zapisal in ohranil spomin na knežje umešanje pri Gospe Sveti, pri cistercijskih v Stični sta zajela prvo izobrazbo sloviti glasbenik Jakob Petelin — Gallus ter prvi slovenski dramatik Anton Linhart. In še se po cistercijskih nadaljuje kulturno delo in kulturna tradicija za čast božjo in kulturni dvig naroda.

Dr. M. T.

Misijonska nedelja

Prihodnja nedelja dne 18. oktobra bo misijonska nedelja. Že danes opozarjamo naše vernike na to dejstvo. Molitev za misijone in gospodarska podpora za misijone sta naša velika dolžnost. Več o tem bomo govorili prihodnjic.

Družinska pratika

V Celovcu pri Mohorjevi družbi izide v kratkem Družinska pratika za l. 1954. Pratika je bila vedno najbolj priljubljena knjiga med našimi podeželskimi ljudmi. Zato je upanje, da bodo segli po njej vsi slovenski ljudje, na Koroškem, pri nas in po svetu.

Darovi za Katoliški dom

N.N. - Podgora	Lir	2.000.—
N.N. - Belgija		6.000.—
N.N. - Verona		500.—
N.N. - Štandrež		1.000.—
N.N. - Štandrež		1.000.—
N.N. - Štandrež		1.000.—
N.N. - Štandrež		1.000.—
N.N. - Štandrež		1.000.—
N.N. - Štandrež		1.000.—
N.N. - Štandrež		1.000.—

N.N. - Štandrež		100.—
Leban Josip - Azzida		300.—
N.N. - Pevma		1.000.—
Velišek Milka - Avstralija		1.330.—
fra Ladi Luigi - Cremona		135.—
L. R. - Bocen		3.000.—
Tul Jožef - Dolina		2.000.—
Nanut Alojz - Štandrež		1.000.—
Brata iz Podgore		2.000.—
Vizintin Marija		200.—
N.N.		1.000.—
N.N.		1.000.—

Iz življenja Cerkve

Togliatti zoper evhar. Jezusa

Na zadnjem italijanskem narodnem evharističnem kongresu v Torinu so se zbrale nepregledne množice iz vse države. Častile so evharističnega Kralja, Jezusa Kristusa, pravega Boga in javno izpovedale vero vanj.

Togliattiju, poglavarju italijanskih komunistov, to ni šlo v račun. Čutil je, da bo to škodovalo njegovim tovarišem, da se vžge pri kom spet živa vera, ki sedaj tli pod komunističnim pepelom.

Zvabil je v Milan na komunistični shod, kakor komunisti cenijo, do pol milijona ljudi, prav ob času evharističnega kongresa.

Da bi svoje pristase bolj privabil, je nudil ob tej priliki plesne in druge zabave, v sprevedu so nastopili tudi v staroveških nošah itd.

Kaj se vam ne zdi ta Togliattijev nastop drzen? Vedno zatrjuje, da ni proti veri. Tu se je postavil v fronto proti Kristusu. V Torinu so se množice klanjale Bogu — v Milanu je postavil kot Lucifer svoj prestol na zvezdo napuha in nevere, oznanjal ljudem novo vero — sebe pa postavljaj za malika, ki naj ga množice poslušajo in časte.

Ameriški minister o verskih preganjanjih komunistov

Dne 2. oktobra je imel državni podtajnik v ZDA Walter Bedell Smith na zborovanju »Družbe pravega petka« v Detroitu govor, v katerem se je zahvalil za odlikovanje s svetinjo Srca Jezusovega, s katero so ga odlikovali, nato pa je spregovoril o nujnosti krščanskih načel in domovinski ljubezni v politiki ter izjavil, da brez tega niti posameznik niti ves narod ne moreta ničesar upati.

»Noben narod ne more vzdržati in nobeno svobodno ljudstvo se ne more ohraniti, če ni trdno zakoreninjeno v moralnih načelih,« je rekel. »Naša krščanska vera je osnova duha, ki oblikuje našo družbo. Kaže nam pot našega življenja in jo je kazala našim očetom že prej kot so ji dali politični pomen.«

Potem je naglasil, da so krščanska načela v največji meri pomagala oblikovati zahodno omiko. Ta načela so najmočnejša vez, ki spaja Ameriko z drugimi svobodnimi narodi. Toda, če bi jih nosil samo na ustnicah, bi nam bila v majhno tolažbo in krepilo, je rekel. V bistvu so krščanska načela tisto, kar nas loči od komunistov, je nadaljeval. Komunisti se bahajo s svojo brezbožnostjo, napadajo vero in neutrudno preganjajo verske voditelje narodov, ki jih imajo pod oblastjo.

Kot primer za to je navedel tako imenovani proces, ki so ga uprizarili poljski komunisti proti škofu Czeslawu Kaczmareku in njegovim tovarišem. Že prej pa so sprožili enako preganjanje proti vernikom in njihovim voditeljem na Češkoslovaškem, na Madžarskem in v drugih podložniških državah. »Vse predobro že poznamo metode, s katerimi »pripravijo« obtožence k priznanjem,« je rekel. Omenil je tudi lažnive obtožbe, ki jih je navajal državni tožilec na procesu proti škofu Kaczmareku v Varšavi na račun nekaterih članov ameriškega poslanstva v poljski prestolnici. Komunisti so hoteli izkoristiti proces pač v svoje podle namene. Ta proces je bil »surovo zasmeševanje pravičnosti, je izjavil Smith. Očitno niso bili komunisti nič bolj prepričani o škofovi krivdi, kakor so bili prepričani o krivdi kardinala Mindszentyja ali katerega koli drugega cerkvenega dostojanstvenika, ki so ga že prej postavili pred sodišče. Dokazali so pa, da se ni komunistično preganjanje vere in cerkvenih voditeljev nič poleglo.

Smith je nadalje naglasil, da izvira komunistično preganjanje vere vsaj delno iz zavesti o nepremostljivem nasprotju med nauki cerkve in komunističnim naukom. Komunisti dobro vedo, da človek ne more služiti Bogu in komunizmu hkrati. Zaradi tega se čutijo prisiljene vse storiti, da bi izbrisali vero in vzeli ugled cerkvenim voditeljem. Vedo tudi, da je vera močna vez med podjarmljenimi narodi in svobodnim svetom. Zaradi tega hočejo z uničenjem te vezi še bolj osamiti podložna ljudstva.

Hinavščina poljske vlade pri preganjanju Cerkve

V noči od 21.-22. septembra je poljska policija aretirala na njegovem stanovanju v Varšavi poljskega primasa kardinala Stefana Višinskega. Istočasno ga je poljska vlada odstavila ter internirala v nekem samostanu. K temu dogodkom piše vatičansko glasilo »Osservatore Romano« med drugim naslednje:

»S pritiskom na katoliško Cerkev na Poljskem bi hotela komunistična vlada prikazati stvar tako, kakor da tamkajšnja Cerkev in poljsko ljudstvo odobravata odstavitev kardinala Višinskega, katerega ime so omenjali pri procesu in pri obsodbi škofa Czeslawu Kaczmareka.«

Vatikanski list potem nadaljuje: »Cerkev so vkovali v verige, ji zamašili usta in zdaj ji pripisujejo vse, kar se jim ljubi, v svojem nesramnem poizkusu, da bi jo zmedli, razdvojili in uničili. Njeni temni preganjalci izjavljajo, da se poslužujejo samo prepričevanja in nikoli nasilja v boju proti Cerkvi. Toda nobeno nasilje ni huje kakor tisto, ki se skriva za hinavščino.«

Ravnano poljske komunistične vlade s kardinalom Višinskim je obsodila tudi »Katoliška dobrodelna konferenca« v Washingtonu, ki predstavlja organizirane ameriške katoličane. V izjavi, ki jo je objavila, pravi, da je ta nastop poljske vlade »nov nesramen udarec proti junaškemu in brezmočnemu ljudstvu, katerega edina obramba v stiski in pred brutalno tiranijo je njegova močna vera.«

Nadškof Patrick O'Boyle pa je objavil v imenu ameriških kardinalov, škofov in nadškofov izjavo, v kateri je rečeno:

»Poljsko ljudstvo bo zdaj jokalo, toda ponosno pripisalo ime k dolgemu seznamu junakov in mučencev, ki so odeli s tolikšnim bleiskom dolgo in slavno zgodovino poljskega naroda.«

Vsepošod na svetu bodo ljudje, ki doumejo pomen sedanje boja med dobrom in slabim, med svobodo in suženstvom, proslavljali kardinala kot simbol pogumnega krščanskega vodstva. Cerkev v Združenih državah, škofje, duhovščina in verniki objemajo svoje katoliške brate na Poljskem, povezani z njimi v ljubezni in vdanosti v eni najhujših ur njihove zgodovine. Zagotavljajo jim svoje sočutje in jim izražajo svoje občudovanje za njihov pogum, zvestobo in krščansko vztrajnost.«

Kakor v Združenih državah, tako je nezakonito postopanje varšavske vlade izzvalo po celem svetu zgražanje in proteste.

Sv. konsistorialna kongregacija pa je dne 30. septembra izjavila, da so vsi skrivnici pri nasilju zoper kardinala Višinskega zapadli izobčenju.

Slovo od višarske Marije

Veliko število romarjev se je zbralo na rožnensko nedeljo na Sv. Višarjah, da se poslovijo od Marije, preden se povrne v Žabnice. Bili so zastopani v velikem številu Korošci in Slovenci. Med to pisano množico si zapazil tudi gruho goriških učiteljskihnikov, ki so v jesenskem roku delali maturo. Po slovesnih večerinkah so se zbrali v prijazni Kersteinovi gostilni in tam prepevali, da je imel očka Kerstein vse solzne oči. Zunaj je bila tako prijetna noč, da je bilo nemogoče misliti na spanje in pozabiti na višarski kres. Zapela je sekira in že je stala ob križu grmada. Plapolajoči zublji so razsvetlili mlade obraze in naša pesem je v čudoviti mehki odmevala pod zvezdno nebo. Ura je šla že na polnoč, ko je s pojemajočimi zublji utihnila tudi pesem in so Višarje zaspale v sladkem varstvu Marije. Pa že se je v jutranjo zarjo oglašil zvon in cerkev se je napolnila s pobožnimi romarji. Ko je po zadnji maši zadoneła raz kor zahvalna pesem, smo vsi čutili: za vsako uro, ki jo človek doživi na Višarjah, mora Bogu peti hvalo.

Pa prišla je tudi ura slovesa za nas in za Marijo in Višarje bodo dolge mesece samevale v varstvu zasneženih gora.

Poslušajte versko urc na radiu Trst II. vsako nedeljo ob 9,30!

Nekaj misli k občenemu zboru Slov. kršč. soc. zveze v Trstu

Bil sem navzoč na tem občenem zboru dne 6. sept. o katerem je poročal »Kat. glas« (17. sept.), ker sem član zveze že od njene začetka. Občni zbor me je zanimal tudi zato, ker ne sklicuje svojih članov razen ob občnih zbora. Zanimal me je tudi novi lokal zveze v ul. Machiavelli št. 13, a sem moral na žalost ugotoviti, da je premajhen za občne zore, na katere je včasih prišlo tudi do dve sto članov.

Ker je bil na občenem zboru le en del članov, sem upal, da bo ostalim o poteku zborovanja izčrpano poročal »Kat. glas«. Toda iz tistega dopisa odsotni člani niso mogli zvedeti, kaj se je z njihovim društvom godilo na občenem zboru. Zato hočem omeniti nekaj stvari, ki jih je dopisnik »Kat. glas« izpustil, (gotovo brez vsake krivde uredništva), a so gotovo važne ne le za člane, temveč tudi za slovensko javnost.

Predsednik je v svojem poročilu takoj v začetku omenil, da pričakuje javnost odgovora na očitek, da se je v zvezo vrnil titoriski emisar, ki naj bi zmedel načelno jasnost društva ter razbil protikomunistično fronto med tržaškimi Slovenci, zlasti spravil SKSZ v spor s Slov. dem. zvezo. Predsednik je zato opozoril, da hoče SKSZ v nacionalnih vprašanjih in v protikomunistični borbi sodelovati s Slov. dem. zvezo.

Pri poročilu tajnika in pri poročilu sledečem razgovoru se je pokazalo, da v odboru samem ni čisto enotnega gledanja. To zlasti, ko so člani vprašali za pojasnilo, zakaj se je SKSZ sprla s Slov. dem. zvezo, ko se je ta poslednja uprla predlogu zveze, da bi v devinsko-nabrežinski občini sprejeli v občinski odbor dr. Škrka. Dr. Besednjak je skušal dokazati, da se je SKSZ potegovala za dr. Škrka edino radi volilnega dogovora in radi zvestobe do dane besede. Toda vsi zborovalci niso bili tega mnenja, da je bilo treba iti radi tega dogovora tako daleč, da je prišlo do koalicije med Slov. dem. zvezo in kominformisti. Marsikak navzoč član si je mislil, da bi bil dr. Besednjak bolje storil, če bi bil dr. Škrku prijateljsko svetoval, naj odneha radi višjih narodnih koristi, to je radi edinosti med Slovenci. Zakaj pa ni zveza sklicala pred sklenitvijo tega sporazuma sestanka članov ali pa vsaj po sklenitvi volilnega sporazuma na posebnem sestanku vprašala svoje člane za mnenje, kako postopati v danem položaju. Isto velja o nekem nameravanem katoliškem tedniku, ki naj bi ga v Trstu izdal dr. Besednjak. Pašla je beseda, da je stranka brez lastnega glasila nemogoča. Nekdo je dobro vprašal, kdo vam bo tak list plačeval. Drugi so spet ugovarjali, da bi nov katoliški tednik v Trstu povzročil med katoliškimi kro-

gi nesoglasje in bi odzval nekaj naročnikov »Kat. glas«, dočim bi novi list ne mogel ne živeti ne umreti. Ni se razjasnilo, ali je izdajanje novega lista že gotova stvar ali ne. Brez dvoma bi bilo treba tudi za tako zadevo sklicati poseben sestanek članov.

Mnogo se je pisalo v listih tu in v Ameriki, da je faktični vodja SKSZ dr. Besednjak. Na zborovanju je bilo videti, da ima res v društvu precej veliko besedo, ker je razlagal bodoče načrte zveze, o katerih se bržkone ni še z nobenim odbornikom posvetoval in tudi preteklo postopanje SKSZ po svoje opravičeval. Občni zbor ni pojasnil članom, kakšno funkcijo vrši v zvezi dr. Besednjak. To dolžnost ima SKSZ napram lastnim članom in napram slovenski javnosti.

»Kat. glas« je poročal o sprejeti resoluciji. Toda dopisnik je izpustil važni stavek, v katerem resolucija opozarja na paskuse titovskih komunistov, da bi se organizirala nova oblika OF, in svari SKSZ, da bi tem poskusom nasledila. Dopisnik omenja samo, da priporoča resolucija opreznost v sodelovanju z vsemi slovenskimi strankami. Dopisnik je bil pač zelo bojevit.

Razne verske prireditve na Tržaškem pričajo, da se med Slovenci prebujajo katoliška zavest. Zato se ni katoliškim ljudem, ki se zanimajo za politiko, ničesar bati. Naj bi se tudi v SKSZ vrnil spet stari duh! Odborniki naj se spet zedinijo glede temeljnih vprašanj, tudi če bi radi tega kak član odbora izpadel. Odbor naj pridno obiskuje svoje člane in prijatelje, naj spet pobira članarino, kakor smo bili tega navajeni še pred dvema letoma, in naj pogosto skliče člane na društvene sestanke. Naj objavi vabilo v »Kat. glas« in bomo radi prišli, se o vseh zadevah moško in brez ovinkov razgovorili. Tržaške Slovence stiska mnogo težkih vprašanj. Če bodo videli v Slov. kršč. soc. zvezi delavne in odločne ljudi, ki so pripravljene tudi pomagati, kolikor se da pomagati, se bo mnogo naših ljudi tega društva oklenilo.

Eden izmed navzočih članov

*

OPOMBA UREDNIŠTVA: Kakor smo po svoji časnikarski dolžnosti prinesli dne 17. sept. poročilo o občenem zboru SKSZ v Trstu kot smo ga prejeli, tako prinašamo danes še nekaj misli k temu občenemu zboru, ki smo jih prav tako prejeli iz Trsta. Iz obeh poročil je razvidno, da je SKSZ zašla v precej mučen položaj, iz katerega se skuša izmotali. Veseli bomo, če bo čimprej zopet našla prvotno idejno jasnost in premočnost.

Ako že v življenju ni prave demokracije, je doslej veljalo po vsem svetu, da sme na grobovih vsakdo postaviti spomenik, ki naj izraža idejo, za katero je umrl živel in morebiti tudi za njo umrl. Zunanji izraz tega spomenika ne sme žaliti verskih čustev in cerkvenih predpisov. Če je bil partizanski spomenik na pokopališču v St. Rupertu postavljen, je odgovarjal predpisu, ker drugake ne bi tam stal. Zato je razstrelitev spomenika zločinsko delo, ki kaže, kam vodi narodna in idejna nestrpnost. Tak šovinizem more voditi v nesrečo posameznika, pa tudi cele narode in države. Najmanj pa more tak zločinski šovinizem

pripomoči do mirnega sožitja med dvema narodoma na Koroškem in med dvema sosednjima državama.

Notranje ministrstvo je odredilo strogo preiskavo zaradi razstrelitve spomenika. Do danes, ko to pišemo, pa še ni bilo mogoče krivcev ugotoviti. Namestnik koroškega deželnega glavarja, Krassinig, se je zaradi razstrelitve spomenika opravičil pri namestniku jugoslovanskega konzula v Celovcu, jugoslovanski poslanik na Dunaju pa je protestiral v avstrijskem zunanjem ministrstvu.

(Naš tednik - Kronika)

Komedija zmešnjav

Trst, 6. oktobra 1953.

Kje? Kje pa drugod kot v slovenskem šolstvu v Trstu! V Trstu je sploh veliko komedij, (ali imajo še kje na svetu župana, ki se za vsak prazen nič emeri in pretaka solze po govorniških odrih?), in veliko zmešnjave, zadnje leto tudi glede slovenskih šol. Lani je prišel prof. Fadda, ki je takoj urbi et orbi razglasil, da bo že on napravil red na vseh tržaških šolah, red, ki bo trajal sto in eno leto. Poznavalci razmer pravijo, da se je prav takrat začela zmešnjava, kateri ni videti konca. Zmešnjavo so zanesli tudi v slovensko šolstvo, Bogu bodi potoženo!

Šolsko leto se je začelo. Državljeni s povprečno pametjo bi sodili, da je za začetek vse skrbno pripravljeno: učne moči, šolski prostori in kar je še takega!

Učnih moči je v Trstu dovolj na razpolago. Šolska uprava je imela dosti časa, da bi lahko vse priprave do časa izvršila. Saj je ta reč tekla po istih tirih že sedem ali osem let. Ko je prišel stari Fadda, se je vse ustavilo. Dal je te stvari v roke svojim »strokovnjakom«, katere je privlekel s sabo iz Rima. Ti »strokovnjaki« so pa tako ustvarjeni, da ob prihodu v Trst sploh niso vedeli, da so kje na svetu tudi Slovenci. Od spoznanja, da Slovenci res živijo, pa do iskrene skrbi za slovenske šolske potrebe pa je daljša pot kot iz Trsta na luno. Tako je prišlo, da se je šolsko leto pričelo, učne moči pa še nimajo v rokah dekretov. Ravnatelj kliče skupaj učitelje in profesorje ali osebno ali telefonično, naj pridejo v službo. Da so učitelji in profesorji v negotovosti razburjeni, je razumljivo. Kaj pa seveda šolsko upravo

briga, da človek v takšnem duševnem stanju ne more posvečati svojih moči zbravemu pouku!

Zelo boleča točka so tudi šolski prostori! Nova šolska stavba pri Sv. Ivanu je še vedno prazna. Ze vrabci na Aquedottu čukajo, da je bila ta stavba od začetka določena za slovenske šole. Ker občinska uprava končane stavbe noče izročiti za šolske namene, sklepamo, da tudi na tržaški občini že vedo, da morajo priti v novo hišo slovenske šole. Tržaška občinska uprava je znana kot zelo počasna. Niti županove solze ne morejo spraviti zarjavelega kolešja v hitrejši tek. Kadar gre za slovenske koristi, se pa ta stara mašina kar ustavi, kot da ji je slabo. Kaj pravijo zavestniki, ki so za to stavbo dali denar z izrecnim naročilom, da je za slovenske šole?

Stari Fadda je letos iztuhljal še eno drugo. Odpravil je mesto enotnega svetovalca za slovenske šole na šolski superintendenčiji; imenoval je dva svetovalca, namreč proslulega Medici-ja, ki je po Faddovih lastnih izjavah »un fascistonea«; ta bo »skrbela za osnovne šole; srednje šole pa bo menda imel na skrbi nekakšen kmetijski strokovnjak; umetna gnojila torej in klasična izobrazba! Vse to za »blagor slovenske šole«!

Toda proč z ironijo! To, kar delajo s slovenskimi šolami v Trstu, ni več komedija. To je kruta žalost! Zaveden in pošten slovenski narod na svojih tleh nima nobene besede, kadar se odloča o njegovih najbolj dragocenih svetinjah. Tu bi bil na mestu plebsicit: ali naj Slovenci sami vodijo svoje stvari ali pa naj jih prepuščajo Faddu in tovarišem? Le povprašajte ljudsko voljo!

GOSPODARSTVO

Mošt kipi, vino se dela

V kletah žuborijo sodi, kot da se pripravljajo, v katerem bo boljše vino; eden drugemu ne pustijo do besede.

Mnogi sodi pa prav kmalu umolknejo, nekateri po dveh, treh dneh. Zakaj? Dva sta lahko vzroka: Ali je že ves sladkor povrel in se je mošt že spremenil v vino; teh slučajev je letos mnogo, ker so bili mošti malo sladki. Mogoče pa je kipenje prestalo iz kakšnega drugega razloga, ki gotovo ni zaželen. Tu sta zopet dve možnosti: ali je bil sod nekoliko kisel in se je zato kipenje zaustavilo, ali pa je bila v sodu med pikenjem toplota previsoka — preko 30° C — in so prave, pristne kipelne kvasnice odmrle ter so začele delovati kvasnice manitnega vrenja. Te povzročijo, da je vino sladkobno — grenklatega okusa (manitni okus). Tudi teh slučajev je letos več, ker so bili prejšnji teden zelo topli dnevi in se mnogi kletarji niso držali našega navodila, da je potrebno kontrolirati tudi toploto v kipečih sodih in ne smemo dovoliti, da bi ta prekoračila 28° C.

Če so sodi umolknil, ker je sladkor že pokipel in se je mošt že spremenil v vino, je to prav in dobro. Vendar kaže v teh sodih dobro premešati: mogoče je, da je mošt povrel samo bolj na vrhu in da je v notranjosti še sladek. S premešanjem pozivimo zopet one kvasnice, ki se želijo trudne vleči med drozje. Tako vino ne bo sicer burno kipelno temveč tiho in v nastavljeni kipelni piliki bo vsako toliko slišen značilni okolek.

Če je bil sod kisel in je mošt utihnil, a je še sladek, ga moramo pretočiti z drozjami vred v dober sod, kjer bo zopet začel vreti. Paziti pa moramo, da vino iz takega sode čim prej prodamo. Če ne bi hotelo samo začeti vreti, dodamo selekcioniranih kvasnic.

Če pa ima vino sladkobno-grenak okus, moramo v njem povzročiti ponovno vrenje: dodati moramo še dobrega mošta in selekcioniranih kipelnih kvasnic.

Ali so na sodih pilike? Ostati morajo do prvega pretakanja, katero bo letos po-

trebno izvršiti zgodaj, ker je bilo mnogo grozdja bolnega.

Imaš li sod odprt in ti letajo jate mušic okoli vehe? Če je tako, boš imel vno, ki se bo kmalu skisalo.

Čebele, ose in sršeni

Časopisi so pisali, da je v Bellunu umrl neki deček na posledičah enega samega osinega pika. Kako je to mogoče, ko pa je maršikoga pičila že več kot ena osa in razen nekoliko skeleče otekline ni bilo hujših posledic?

Ljudje smo pač različno ustrojeni. Eni so zelo občutljivi, drugi manj. Če občutljivi človek zavzije tudi malo jagod — smokvic, bo dobil srbeč po celem telesu, drugemu pa bo ugodno, če tudi bi jih pojedel 1/2 kg. Podobno je z mnogimi hranili. Mnogi obolijo v bližini suhega sena, drugi se takrat najbolj počutijo. Danes vemo, da zavisi to od cvetnega prahu cvetice, ki so med senom. Mnogi tega cvetnega prahu ne prenašajo. V Sardiniji je razširjena bolezen »favizema«, ki jo povzroča cvetni prah boba.

Kot rečeno, ljudje smo glede občutljivosti zelo različni in zato nekateri z lahkoto prenašajo pik žuželk, kot so čebele, ose ali sršeni.

V prosti naravi čebele ne redkokdaj piči, pri panjih pa tudi ne v sončnih dneh, dneh brez vetra, ko čebele nabirajo in tudi ne, če se premikamo mirno in ne kažemo nervoznosti. Če smo nervozni, ne bližajmo se panjem, ker prenesemo našo nervoznost na čebele.

Pri nas poznamo dve pasmi os. Ene napravijo svoje gnezdo v obliki hlečka, katerega obesimo v grmovju, na zid, pod streho ali kjer koli. Te lahko uničimo s palico, brez velike nevarnosti, ker niso napadalne in tudi pik tako ne boli. Druga pasma živi v zemeljskih jamah, v drevesnih in zidnih votlinah. Ta je mnogo bolj napadalna ter tudi piki bolj bolijo. Te uničimo najlažje z zastrupljeno vabo: Med nekoliko razredčeno z vodo, premešamo nekoliko arzenata in v tej raztopini namočimo

Kulturna prireditev v Štandrežu in „Demokracija“

Tednik »Demokracija« je poslal na štandreški praznik slovenske pesmi in besede kar tri člane svojega uredništva: kronista, glasbenega kritika in slovstvenega esteta.

Prvi je svoje delo navidezno zelo točno izvršil, naštel je vse zore in imenoval vse zborovodje, za govore in recitacije pa se ni zanimal.

Drugi je izvršil svojo nalogo po profesorsko. Zore je razdelil v dve vrsti, v dobre in odlične.

Tretji pa je kot slovstveni esteta bolj kletpetav. Za prihodnjič zahteva pesmi, »ki naj bodo slovenske po duhu in po erki«.

Kar se slovenskih erk tiče, smo tudi mi z njim istega mnenja. Iz vabil in sporedov naj se tiskarna tistih modernih skrtovčenih erk za prihodnjič izogiblje, in naj rabi tiste, katere kaže »Začetnica« za prve. Ciba te brenila, te bodo menda že slovenske!

Kar se slovenskega duha tiče, pa ne moremo uganiti, kaj da estet misli. Ali naj pesmi diše po gorenskih klobasah, dolenskem cvičku in briški rebuli? Te pa menda naš estet ne misli. Dolgo smo ugibali, pa smo morda le uganili. V njem je še stara čitalniška mentaliteta slovenskih himen po ritmu Koseskega: »Kdo je mar?« Ali ne? No, naša narodna pesem, naši pesniki Župančič, Gregorčič in drugi moderni so bolj zadeli narodnega duha nego, ne z oljem in maslom, temveč le s starim lojem zabeljeni Koseski. Seveda, kdor tega ne razume, naj ne piše kritik.

»Slovenski oratar«

primerno cunjo. Na dolgi palici približamo pazljivo to cunjo gnezdu in jo pustimo v bližini. Ose bodo srkale med in s tem svojo smrt. Redko je potrebno ponoviti ta postopek.

Sršenov pik je najbolj boleč. Če bereš hruške ali jabolka in vidiš, da sršen dolbe kakšen plod, ne bližaj se z roko temu plodu in pusti ga sršenu, posebno še, če je sonce močno. — Sršene uničujemo s pastmi, za kar služijo posebne steklene priprave z okisano vodo. Največji uspeh pa dosežemo, če odkrijemo gnezdo, kjer jih uničimo kot ose z zastrupljeno vabo iz medu in arzenata. Slednjega je potrebno komaj 2% ali eno žlico za juho na liter razredčenega medu.

In če je nekdo hudo opikan od čebel, os ali sršenov in se bojimo za njegovo življenje? Nujno potrebno je takoj poklicati zdravnika, ki bo z injekcijo adrenalina prestregel učinek strupa. — Prav pa bi tudi bilo, da bi zdravstvena skrinjica za hitro pomoč vsebovala poleg drugih predmetov in injekcijske priprave tudi nekaj fijal adrenalina.

Najvišja in najdebelejša drevesa

Najvišja drevesa na zemlji so sekvoje v narodnem parku v Kaliforniji. Najvišja, ki nosi ime »general Sherman« je višja od 130 m in računajo, da je stara 5 tisoč let.

Najdebelejše drevo je tudi v Ameriki, in sicer pri kraju Oaxaca v Mehiki. Je to neka cipresa z imenom »El Tule«, ki meri v obsegu 40 m. Najdaljša veja te ciprese je dolga 60 m. Računajo, da je ta cipresa stara nad 2 tisoč let.

Italijanski čebelarji

v enotni organizaciji

Dosedaj sta delovali med čebelarji v Italiji dve društvi, in sicer F.A.N.I. (Federazione apistica nazionale italiana) in F.A.I. (Federazione apistica italiana). Dne 17. septembra sta se sestali v Rimu vodstvi obeh organizacij v prisotnosti številnih čebelarjev in so ustanovili osrednjo organizacijo F.A.I. (Federazione apicoltori italiani). Nova organizacija ima dva predsednika, in sicer oba od prejšnjih dveh.

Po uradni ustanovitvi F.A.I. z notarskim zapisnikom so razpravljali o sedanjem stanju čebelarstva v Italiji in o novem čebelarskem zakonu, ki naj zaščiti čebelarstvo in s tem tudi splošno gospodarske interese.

Kako ščitijo kmetijstvo v ZDA.

Maslo zastonj

bodo dobile bolnice v Trstu, v Italiji, Avstriji in v Nemčiji. Zaenkrat je predvidena dobava 49.000 q, v celoti pa bo dobavljenih 227.000 q. Maslo bosta razdeljevali dve največji zasebni dobrodelni organizaciji, od katerih je ena katoliška (National Catholic Welfare Conference).

To maslo izvira iz državnih zalog CCC (Commodity Credit Corporation), to je organizacije, ki nakupuje kmetijske pridelke, če jih je preveč in je nevarnost, da bi cene občutno padle in bi bilo s tem postavljen v nevarnost blagostanje ameriških kmetovalcev.

Več slovenskih vitaminov

(Nadaljevanje in konec)

Na to družino in njene vitamine se torej spomnimo, kadar v šoli slišimo, kako slabo slovensčino klatijo nekateri slovenski otroci. Včasih jih vprašam: »Kako govorite doma v družini?« Italijansko, se glasi odgovor. »Kadar nas obišče nana iz Rocola ali stric iz Ljubljane pa tudi nekoliko slovensko.«

Tako torej! V slovensko šolo so dali otroka. Prav! Modri so. Vedo, da bosta Tito in Pella kdaj umrli. Takrat na italijansko-jugoslovanski meji ne bo pregrad ne divizij, ampak živahen promet. Kdor bo slovensko dobro znal in se izkazal s slovenskim izpričevalom, ne bo ostal brezposeln. Toda kako naj otroka s pridom česa naučim, če revež ne razume niti dobro slovensko niti dobro italijansko? In kdo je temu kriv? Starši. Če v družini prevladuje tržaški ali beneški dialekt italijanščine v najslabši izdaji in je slovensčina za pastorko, kako naj se otrok priučiti materinemu in očetnemu jeziku?

Vitaminov manjka otroku, vitaminov, namreč slovenskih jezikovnih vitaminov. Slovenske gramatike ga že uči šola, toda s slabim in počasnim uspehom, ker otroku manjka besednega zaklada, ker ni zanesljiv v rabi sklonov, da o besednem redu sploh ne govorimo.

Odkar so doma dognali, da bo sedanje zapostavljanje slovensčine minilo in da bo v bližnji bodočnosti postalo znanje slovensčine v obmejnem pasu med Trbižem in Trstom rentabilen kapital, od tedaj sicer starši in strici otroka priganjajo k učenju slovensčine in mu pripravljajo drugačno duševno hrano kot sebi. Odrasli v družini berejo italijanske časopise, otroku kupujejo slovenskih knjig in mu celo priporočajo, naj slovensko govori. Toda dogaja se podobno kot v oni družini z dvojno dieto: otrok se upira tej čudni jezikovni osamelosti. Hoče biti enak staršem v italijanskem govorjenju in branju. Kakor so se v oni

»vitaminske družini« končno zedinili na skupno dieto za vse rodbinske člane skupaj in zdaj vsi enako zajemljejo iz enotne skledice vitaminov in od tedaj mladi ne ugovarja več, ampak hlastno požira salamo, gnjat, sadje, maslo in med — tako bi morali tudi v vsaki slovenski družini uživati vsi skupaj enotno duševno hrano, poskrbeti za slovenske »vitamine« svojim otrokom, to se pravi: govoriti vsi slovensko — oče, mati, stric, starejši brat, starejša sestra, služkinja in obiskovalci; govoriti pri jedi in zabavi, na sprehodu in na obiskih, poslušati slovenski radio, imeti za vso družino na mizi le slovenske liste in knjige, obiskovati slovenske prireditve itd. Le tako bi otrok prejel dovolj slovenskih »vitaminov«, pa ti tudi odraslim ne bi škodovali.

Kdor ne prinese iz domače hiše pristne slovenske govornice, je v šoli z njim velik križ in učenje zanj prava muka. Slovenski dialekti Gorice, Trsta, Benečije sicer niso najčistejši niti ne najlepši. Dovolj dobri pa so kot temelj, podlaga za nadaljnje šolsko izpopolnjevanje, samo če bi otroci od doma to osnovno jedro res imeli.

S.A.Z.

Partizanski nagrobnik v Velikovcu na Koroškem

Leta 1947 so prinesli na pokopališče v St. Rupertu pri Velikovcu trupla 84 partizanov, ki so padli v bojih proti nemškimi policijskim četam v velikovskem okraju. Na močnem podstavku so postavili kot spomenik padlim partizanom iz bron skupino dveh moških in ženske v naravni velikosti. Ta skupina predstavlja idejo, za katero so se padli borili. Na podstavku pa je napis: PADLIM ZA SVOBODO V BORBI PROTI FAŠIZMU.

To skupino na podstavku so v jutru dne 10. septembra razstrelili: doslej še neznan storilec z dinamitom.

Z G O R I Š K E G A

„Misijonska Nedelja“

BO TUDI LETOS IZŠLA KOT PREJŠNJA LETA, KO BOMO 18. OKTOBRA PRAZNOVALI SVETOVNO NEDELJO ZA MISIJONE. ČČ. GG. DUŠNIM PASTIRJEM JE BOMO POSLALI TOLIKO IZVODOV KOLIKOR LANSKO LETO. ČE KDO ŽELI KAKIH SPREMEMB, NAJ BRŽ SPOROČI. »MISIJSKO NEDELJO 1953« BOSTE IMELI V ROKAH ZE SREDI TEDNA.

Uredništvo M.N.

Gostovanje sovodenskih deklet

V nedeljo so v dvorani Mar. družbe v Gorici gostovala dekleta iz Sovodenj, članice tamkajšnjega dekliškega krožka. Predvajale so igro »Ljudmila«. Z njo so že prej nastopile v domači vasi in v Štandrežu. A verjetno je, da je bil njihov najboljši nastop v nedeljo v Gorici. To pa zaradi tega, ker je v dvorani večja zbratost nego na prostem, kar vedno ugodno vpliva na igrance in na poslušalce. Igra »Ljudmila« je precej zahtevna, ker predpostavlja zlasti pri glavni igralki Vandii, da se dobro zvlada v svoji vlogi in da ima tudi druge odrske zmognosti. To je nedeljska Vanda imela v precejšnji meri. Zato je tudi igra tako zadovoljivo uspela. Seveda so k uspehu pomagali še vsi ostali igralci in prav tako režiser in njegovi pomočniki. Zato sovodenskemu gospodu kaplanu in dekletom vse naše priznanje.

Mlekarjem in mlekaricam

Oni, ki imajo v posesti krave ali druge živali za mleko, ki ga prodajajo neposredno goriškim občanom, morajo prositi za dovoljenje goriškega župana. — Z letom 1954 ne bo več dovoljena prodaja mleka brez takega dovoljenja.

Rok za vlaganje prošelj je podaljšan do 31. oktobra 1953. Prizadeti naj se obrnejo na občinski higienski urad v ul. Mazzini 7.

Matura in zrelostni izpiti na slov. šolah v Gorici

V jesenskem izpitnem roku so napravili zrelostni izpiti na liceju sledeči kandidati: Pertotti Mavra, Nanut Viljem, Bratus Bogdana, Tul Alojzij.

Učiteljski usposobljenostni izpit:

Bednarich Teodora, Benedetti Filibert, Birska Klavdija, Devetak Ivanka, Gomišec Marija, Jelen Josip, Laković Vekoslava, Novi Lucija, Petrusa Bruna, Zorn Marija, Visintin Ana, Terpin Ciril.

Vsem iskrene čestitke in obilo uspeha v življenju!

Nov občinski glavni tajnik

Na podlagi razpisnega natečaja in na intervencijo župana dr. Bernardisa je posebna komisija notranjega ministrstva v Rimu imenovala za glavnega tajnika goriške občine dr. Oktavija Palinija. Do sedaj je bil glavni tajnik občine Tržič. Dr. Palini je istrski izseljenec.

Goriška bolnica bo dobila nov sedež

Velika stavba v ulici Vittorio Veneto, ki so jo začeli zidati še za časa vojne služila za zatočišče vsem vojskam, ki so zasedle naše mesto, bo v kratkem postala sedež civilne bolnišnice.

WILHELM HÜNERMANN:

36

Oče Damijan

»No, potem pa le pridi bliže s svojim tohakom!« ga je povabil pater Bonifac Schaefer, Nemeč iz Triera. »Kaj misliš, Rupert Lauter,« se je obrnil k svojemu rojaku, ki je sedel poleg njega, »če bi zraven mogli spiti še kozarec vina ali mošta, potem bi imeli prav za prav raj na zemlji.«

»To je odvisno od letine,« je odgovoril pater Rupert in tlesnil s jezikom, medtem ko je v duhu pregledal vsa dobra leta, v katerih je zlato sonce dalo uspevati vinu in moštu.

»Naša polja so dobro obdelana, vsi otoki napredujejo,« je ponosno rekel škof in patri so mu veselo prikimali. Le sivolasi misijonar, z razoranim, shujšanim obličjem, ki je sedel v kotu sobe, je zmajal z glavo.

»Ali vi niste naših misli, pater Rajmund?« ga je vprašal škof Maigret.

»En otok ste pozabili, Prevzvišeni!« je resno odvrnil misijonar. »Prezrli ste Molokaj. Molokaj je pekel. Nekajkrat sem se

Upravni odbor je sklenil, da se v novo stavbo prenese najprej ortopedični oddelek. Pozneje bodo preselili vso opremo in vse bolnike iz obeh mestnih bolnišnic.

Posojilo kmetovalcem

V zvezi z načrtom dvanajstletnega razvoja za kmetijstvo je dala država goriški občini na razpolago 88 milijonov za potrebe kmetijstva. Od te vsote je določenih 33 milijonov za nabavo kmetijskih strojev, 35 milijonov za izboljšanje in gradnje gospodarskih poslopj ter 20 milijonov za namakalne naprave.

Pravico do tega posojila imajo vsi kmetovalci, ki želijo izboljšati svoje posestvo ali gospodarske naprave. Posojilo dobi za dobo 12 let na 3 odstotne obresti. Prošnje za to je treba nasloviti na Kmetijsko nadzornišvo (Ispettorato dell'agricoltura) v Gorici ulica D'Aosta 55, kjer lahko dobijo zainteresirani vsa potrebna pojasnila.

Ljudskošolski učitelji

na šolskem skrbništvu ali pri ravnateljstvih si lahko ogledajo prednostne lestvice učnih moči nastavljenih na slov. ljudskih šolah.

Čipkarska šola

v Gorici bo tudi letos nadaljevala s svojim delom. Vpisovanje je na sedežu šole v ulici Morelli 39, prilijeke, od 1. do 15. oktobra. One učence, ki obiskujejo ljudske ali srednje šole, se morajo za čipkarsko šolo vpisati pri svojem ravnatelju.

Čipkarska šola je za dekleta zelo koristna. V njej se sistematično učijo čipkanja lepih idrijskih čipk in tudi modernih vzorcev pod vodstvom izkušenih učiteljic in profesorjev. Pouk je brezplačen.

S T R Ž A Š K E G A

Začetek šolskega leta na Učiteljski in Trgovski akademiji

Učenci in učence Učiteljske in Trgovske akademije se zberejo v soboto 10. t. m. ob 10. uri v cerkvi Starega sv. Antona k otvoritveni službi božji. Po maši gredo v šolo, kjer dobe vsa potrebna navodila za novo šolsko leto. Redni pouk se začne v ponedeljek 12. oktobra.

Šolske vesti

Ravnateljstvo Slovenske državne višje realne gimnazije v Trstu, ki ima poleg razredov z realnim učnim načrtom tudi razrede s klasičnim učnim načrtom, sporoča, da

Zato žolo vsem dekletom priporočamo. Če bodo znale čipkati in šivati, ne bodo nikoli brezposelne.

Opozorilo dvolastnikom

Vsi dvolastniki, kateri nameravajo sekati drva v bodoči zimi se opozorjajo, da morajo vložiti prošnje za tozadevno dovoljenje najkasneje do konca tega meseca. Za prošnje se mora vsakdo zglasiti v gozdarski hiši pri Bajti (v Panovcu) od 12. t. m. dalje vsak ponedeljek in četrtek od 8. ure zjutraj do ene popoldne. Prošnje morajo biti kolkovane s koleki za 180 din. Koleki se dobijo istotam pri uradniku. Na poznejše prijave se gozdna uprava ne bo ozirala.

Oslavje

V najlepši moški dobi, star komaj 55 let, je umrl tu pretekli teden Jožef Primožič sin Karlov. Bil je napreden kmetovalec, zaveden Slovenec in skrben družinski oče. Njegova smrt je bila krščanska in pogreb veličasten. — Družina je težko občutila že izgubo starejšega sina, ki je padel pri partizanih; sedaj pa je prišla nad njo nova, še težja preizkušnja. Hudo prizadeti družini — ženi in otrokom — naše iskreno sožalje z željo, naj ji da Bog tolažbe in moči.

Iz Benečije

Vodstvo svetišča Tolažnice Žalostnih v Dol. Barnasu se prisrčno zahvaljuje organizatorjem, duhovnikom, voditeljem in vsem udeležencem prelepega in pobožnega romanja na roženensko nedeljo. Hvala tudi za radodarnost pri »ofru«. Za vse dobrotnike se moli vsako nedeljo med mašo sv. rožni venec. Bog naj usliši in Marija naj vsem izprosi tolažbe in pomoči v križih in težavah te solzne doline, dokler jo ne bomo pozdravili: »Začetek našega večnega veselja.«

bo otvoritvena služba božja za šolsko leto 1953-1954 v cerkvi v ul. Giustinelli v soboto dne 10. oktobra 1953, in sicer ob 8. uri 45 minut.

Po končani službi božji se zbere vsi dijaki v učilnicah v ulici Lazzaretto vecchio 9, kjer dobe vsa nadajnja navodila.

Obvestilo

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu sporoča, da se bodo začele zopet četrtkove pobožnosti za žene in dekleta.

Ta mesec bo v četrtek dne 15. oktobra ob 7. uri zvečer v ulici Besenghi pri č. sestrah — Villa Letizia.

Konferenca v Laganu šla po vodi

Kakor znano so tri zapadne vesile povabile Sovjetsko zvezo na konferenco zunanjih ministrov v Laganu. Na tej konferenci, ki bi se morala vršiti 15. oktobra, bi morali razpravljati o nemškem in avstrijskem vprašanju. Sovjetska vlada je na to povabilo odgovorila pretekli teden s poslanico 10 strani, katerih vsebina zasleduje propagandne namene in je poleg tega še težko razumljiva.

Sovjetski odgovor na splošno ne zavrže predlagane konference v Laganu, toda ne sprejema ne datuma ne kraja od zapadnih vesil predlagane konference. Poleg tega zahteva, naj bi se poleg konference štirih vršila tudi konferenca petih, katero bi se moral udeležiti tudi zastopnik rdeče Kitajske in na kateri bi morali razpravljati o vseh vprašanjih, ki so vzrok sedanjega napetega mednarodnega ozračja. Sovjetska vlada pravi nadalje, da je mogoče rešiti avstrijsko vprašanje po diplomatski poti. Konferenca štirih bi potemtakem ne imela druge naloge kot to, da bi pripravila konferenco petih po moskovski zamisli.

Vse kaže, da hoče Sovjetska zveza razpravljati o nemškem vprašanju le pod pogojem, da zapadne vesile pristanejo na konferenco petih ter priznajo s tem komunistično Kitajsko kot sebi enako.

Toda poleg tega namena zasleduje sovjetski odgovor še drugi, nič manj važen namen, to je razdvojiti zapadni blok. Zanimivo je namreč, da je bil sovjetski odgovor objavljen v času, ko je Churchill vzel po prestani boleznini vodstvo vlade spet v svoje roke. O Churchillu pa je znano, da zagovarja še vedno misel o konferenci »štirih najvišjih« in da je pripravljen podati se tudi osebno v Moskvo.

Glede priznanja Kitajske in sploh glede daljnovezhodne politike vlada med Združenimi državami in Veliko Britanijo precejšnje nesoglasje. In to nesoglasje skuša Sovjetska zveza spretno izrabiti ter ga kolikor mogoče razširiti in poglobiti. Sovjetski zvezi gre v prvi vrsti za to, da razbije atlantski pakt ter onemogoči potrditev obrambnega pakta in obojorazitev Nemčije. Če se ji bo posrečilo, bo izpadla sedanja hladna vojna odlično njej v korist.

Jurčičev Jurij Kozjak v angleščini

Poročali smo že, da je Rev. Ferdinand Kolednik pred leti prevedel v francoščino in izdal v knjigi znano Jurčičovo novelo Jurij Kozjak. Francoski prevod Jurija Kozjaka je dosedaj izšel že v štirih izdajah. Jurij Kozjak je bil po zaslugi g. Kolednika, kolikor nam je znano, preveden že tudi v italijanščino in celo v kitajščino, španski prevod pa je oskrbel pok. župnik Vinko Lovšin, in še čaka na izdajo v Buenos Airesu.

Sedaj pa smo dobili na vpogled tudi knjigo s prevodom Jurija Kozjaka v angleščino. Tudi ta prevod je oskrbel Rev. Ferdinand Kolednik. Knjiga je izšla v Kani na finem papirju in v enaki velikosti ter opremi kot prejšnje francoske izdaje. Na platnicah je fotografski posnetek Stične

»Zahvaljujem se vam, Prevzvišeni!« So bratje so obkolili Damijana in mu stiskali roke. Čestitali so mu k največji žrtvi, ki jo je kdaj doprinesel kak misijonar.

»Vem, da bi vsak izmed vas prav tako veselo šel na Molokaj,« se je branil Flamec.

»To je najlepši dan mojega življenja,« je ginjen dejal sivolasi škof in solze so mu zalile oči. »Ponosen sem na svoje misijonarje.« Spet je pogledal okoli stoječe.

»Pater Schaefer, vi greste namesto patra Damijana de Veuster v Kohalo!« je določil nato.

»Fizol je dozorel in moje čebule rojijo!« mu je veselo zagotovil Damijan. »Pozdravi brata Kasparja in mu nesl gnjat, ki sem jo bil spodmaknil pri slavnostni pojedini!« in smeje se je podal patru obsežen zavitek. Nato pa je tiho rekel: »In pozdravi moje otroke v Kohali. Nikoli več jih ne bom videl!«

s samostanom, nad katero kraljuje velik križ, ki se razpenja po vedrem nebu nad lepo dolensko dolino. Na nebu pa žari številka 800, ki pomeni osemstoletnico obstoja stiškega samostana.

(Svobodna Slovenija)

Radio Trst II.

Nedelja, 10. 10.: 8.45 Kmetijska oddaja. — 9.30 Vera in naš čas. — 9.45 Beethoven: Leonora - uvertura št. 2. — 12.00 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. — 16.00 Malo za šalo - malo zares. — 17.00 Tržaški mandolinski sekstet. — 18.00 Uroš Krek: Koncert za violino in orkester. — 21.00 Montemezzi: Ljubezno treh kraljev, opera v 3. dej.

Ponedeljek, 12. 10.: 18.00 Leos Janáček: Sinfonietta. — 19.00 Mamica pripoveduje. — 21.00 Okno v svet: Za večjo varnost letanja v velikih višinah. — 22.15 Ravel: L'heure espagnol - komična opera v enem dejanju.

Torek, 13. 10.: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Šola in vzgoja: prof. Stane Kodrič - Pozitivne in negativne strani mladostnega prijateljstva. — 21.00 Radijski order: N. L. Tolstoj - Moč teme, drama v 5. dejanjih.

Sreda, 14. 10.: 18.00 Debussy: La mer - simfonična pesnitev. — 18.40 Koncert tenorista Dušana Pertota. — 19.00 Zdravniški vedež. — 21.00 Aktualnosti: Strateški pomen Španije. — 22.15 Dvorak: Simfonija št. 5 v e molu.

Četrtek, 15. 10.: 13.00 Ženski duet in harmonika. — 18.00 Frederiek Jacobi: Koncert v e molu za violino in orkester. — 19.00 Mamičina povest. — 20.30 Gershwin: Rapsodija v modrem. — 21.00 Dramatizirana zgodba: Martin Jevnikar - Nastanek Wolfvoje slovarja. — 22.00 Glasbeno predavanje.

Petek, 16. 10.: 13.00 Glasba po željah. — 18.00 Beethoven: Koncert za klavir št. 2 v B duru. — 19.00 Okno v svet: prof. Tone Penko - Drobnica živalica - bolha. — 21.00 Tržaški kulturni razgledi. — 22.15 Iz angleških koncertnih dvoran.

Sobota, 17. 10.: 13.00 Moški duet in šramel kvintet. — 16.00 Oddaja za najmlajše - Vandot-Globočnik: Kekee 3. — 17.00 Beethoven: Koncert za klavir in orkester št. 5. — 21.00 Malo za šalo - malo zares.

Darovi za sklad L. Kemperla

Stare Marija - Trst 2000 lir.
Bog povrni!

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE

Marica Čargo namesto cvetja na grob svoji mami 2000; več dobrotnikov iz Gorice skupno 5000; gđc. Milka Goričan iz New Yorka 5 dolarjev.

Vsem dobrotnikom prikrčna hvala! Bog povrni!

Za SLOVENSKO SIROTIŠČE

N. N. - Gorica 2500 lir.

Zobozdravnik

Dr. STANISLAV PAVLICA

se je preselil v via Rittmeyer št. 13 in sprejema od 9 - 13 in 17 - 19
Telef. št. 31813 TRST Telef. št. 31813

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Darilne pakete po vsej Evropi

dostavlja TVRDKA

Najhitrejša in najsolidnejša postrežba!

Jamčimo za sigurno dostavo vsake pošiljke.

Dostavljamo tudi radioaparate, bicikle, šivalne stroje in harmonike po najugodnejših cenah!

TRST - Ul. Torrebianca 27 - Telefon 24-467 - P. O. B. 522

CITRUS

IMPORT & EXPORT

Lastnik: Aleksander Goljevšček

tam mudil nekoliko tednov in tam sem preteklo leto, kakor veste, sezidal cerkev. A kaj pomaga vse to? Gobavci so kakor ovece brez pastirja in vendar so najbliže pred božjimi vrati. Molokaj pogreša duhovnika!

V sobi je zavladal globok molk. Škof je žalostno prikimal. Tedaj pa je vstal pater Bonifac Schaefer.

»Prevzvišeni!« je rekel odločno. »Recite le besedo in pripravljen sem iti tja.«
»Bratje,« je zdaj počasi prišlo prek škofovih ustnic. »Vsi poznate gobavost. Strašna je. Najhujša šiba božja! Kako naj komu izmed vas ukažem, naj gre tja, kjer bo živ pokopan?«

»Prevzvišeni!« se je zdaj oglasil Flamec Damijan de Veuster. »Na dan svetih zaobljub so nas pokrili z mrtvaškim prtom v znamenje, da je prostovoljna smrt začetek novega življenja. Pripravljen sem, da se pri teh nesrečnežih, od katerih nekatere osebno poznam, dam živ pokopati!«

»Vsak izmed nas je pripravljen iti!« je dostavil Francoz pater Gustav. Vsi so mu pritrdili. V sobi je spet nastala mučna tišina. Komaj slišno je tiktakala ura. Naslednje minute naj bi odločile med življenjem in smrtjo.

Škofov pogled je splaval od enega do drugega. Vsi misijonarji so že davno vstali s svojih sedežev. Njihovi obrazi so bili trdi in odločni, kakor vlti iz železa. Na licih vseh je bila pripravljenost na smrt. Slednjič je nadpastirjev pogled obstal na Damijanu de Veuster. Temno ožgan je bil obraz mladega misijonarja, njegova široka, krepka ramena, silne kmečke pesti, oči smeje in odločne so se odražale od vseh.

»Koliko ste stari, pater Damijan?« je vprašal škof.
»Triintrideset let.«

»Toliko kot Gospod, ko je vzel nase svoj križ,« je rekel zamišljeno škof Maigret. »Ali poznate gobavost, pater Damijan de Veuster?«

»Iz obličja v obličje.«

»Ako odstopite, ne bom niti najmanj dvomil o vaši gorečnosti. Vem, da ste navezani na Kohalo.«

»Pošljite me, in šel bom prostovoljno in z veseljem srcem!« je odločno odgovoril Flamec.

»Torej pojdite v imenu božjem!« je zaključil škof.

Trenutek še je vladala tišina. Nato pa je sveto veselje vzplamtelo v srečo izvoljenca.